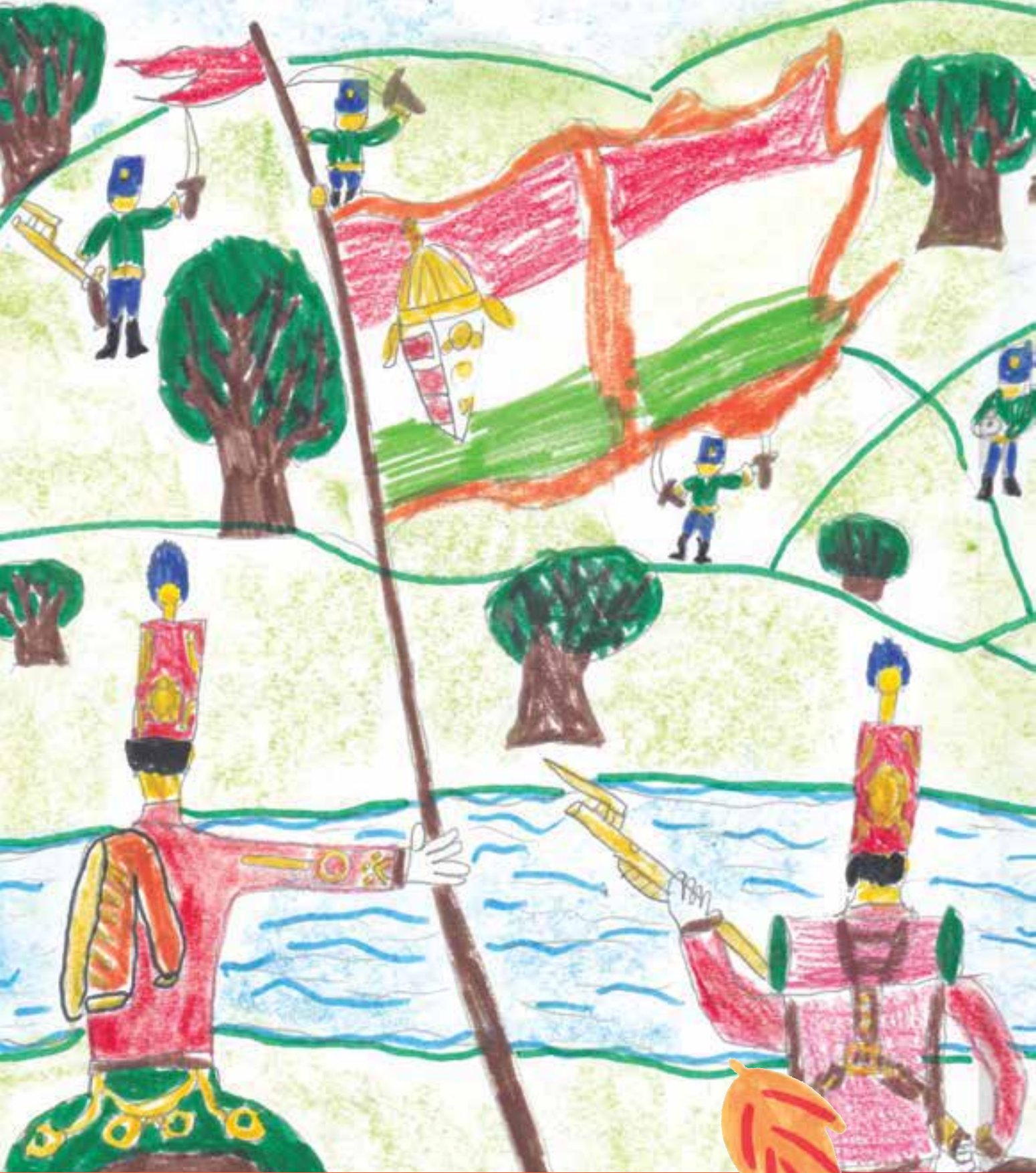

NAPSUGÁR

10.

GYERMEKIRODALMI LAP • LVIII. ÉVFOLYAM • 654. SZÁM

2014. OKTÓBER

165 ÉVE TÖRTÉNT

Október 6-án az 1849-ben Aradon kivégzett tizenhárom honvédtábornokra, a Budapesten kivégzett első magyar miniszterelnök, gróf Batthyány Lajosra és mindazokra a magyar és nem-magyar hősökre és vértanúkra emlékezünk, akik 1848–49-ben a magyar szabadságért áldozták életüket. Ti hogyan idéztétek emléküket?

DÖME ZSUZSA

Kötél, golyó, hóhér bárdja

Várfogságra ítéltették.
Főbe lőtték. Kivégezték.
Kötél. Golyó. Hóhér bárdja.
Kín. Keserves könnyek árja

hulló vérrel keveredve
egyre csak folyt, folyt csak egyre,
– cseppje se ment veszendőbe –
patakozott a Vérmezőre.

Körülöttük fény, glória.
Boldogságos Szűz Mária
hívta őket maga mellé
jó példára intő jellé,

de ott sincsen nyugodalmuk,
aggodalom éjük, napjuk:
– Késő utód, mondd! Megérte,
vérünket hogy adjuk érte?!

Deé Róbert Sándor,
Kolozsvár

Szász Hunor
Koppány,
Kolozsvár

GYULAI PÁL

Hadnagy uram

„Hadnagy uram! Hadnagy uram!”
„Mi bajod van, édes fiam?”
„Piros vér foly a mentérel!”
„Ne bánd, csak az orrom vére.”

„Hadnagy uram! Hadnagy uram!”
El ne essék itt az útban!”
„Belebotlám egy nagy kőbe;
Szegezz szuronyt, s csak előre!”

Megy a honvéd, áll a hadnagy,
Mély sebében összeroskad.
„Hadnagy uram! Hadnagy uram!”
„Csak előre, édes fiam!”

Katonadal

Gyergyó, Felcsík meg Háromszék
S még amellet Üdvarhelyszék,
Masírozik a legénység,
Sír vele az egész helység...

Erdő, erdő, be magos vagy,
Édes hazám, be messze vagy!
Ezt az erdőt levághatnám,
Édes hazám megláthatnám.

Ezt az erdőt le se vágom,
Édes hazám meg sem látom.
Ezt az erdőt le se vágom,
Édes hazám meg sem látom.

Török Ignác

Gróf Vécsey Károly

Aulich Lajos

Damjanich János

Dessewffy Arisztid

Istenem, az újkor ifjúsága egész ember
lesz-e? Árpádok dicső szentjei, virrasszatok
a magyar ifjúság felett, hogy Krisztusé
legyen a szívük és a hazáé az életük.
Kiss Ernő

Isten adta a szívet, lelket nekem,
amely népem és hazám szolgálatáért lángolt.
Vécsey Károly

Istenem, áldd meg Aradot! Áldd meg a szegény,
szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot!
Damjanich János

Szolgáltam, szolgáltam, mindig csak szolgáltam.
És halálommal is szolgálni fogok.
Forrón szeretett magyar népem és hazám, tudom,
megértik ezt a szolgálatot.
Aulich Lajos

Schweidel József

Kiss Ernő

Poeltenberg Ernő

Knezich Károly

Nagy-Sándor József

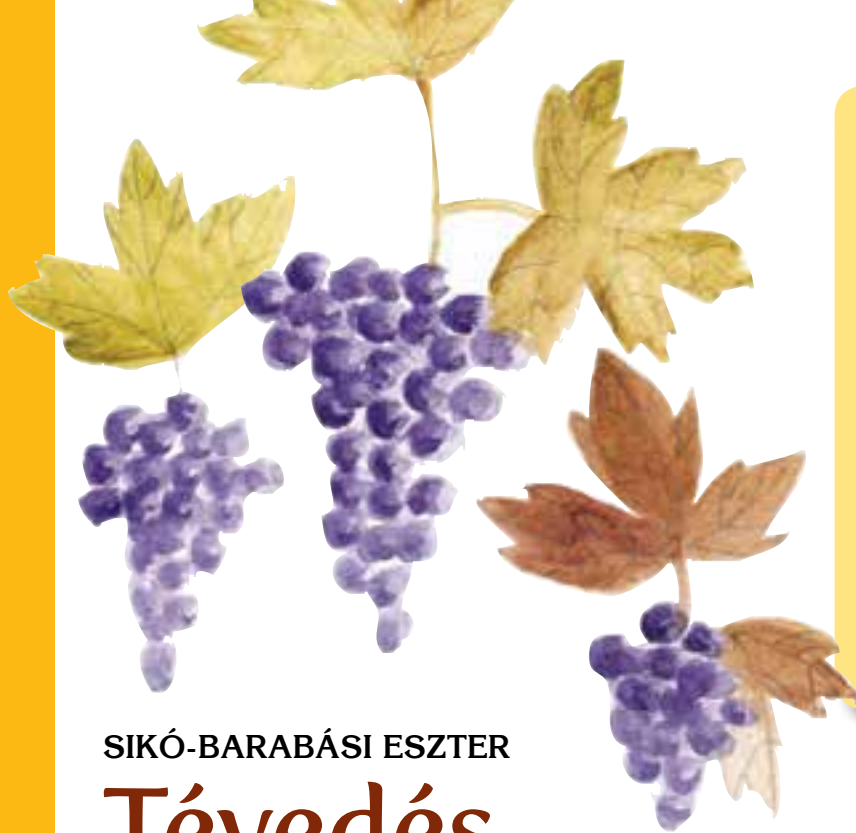
Gróf Leiningen-Westerburg
Károly

Lázár Vilmos

Lahner György

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Kitalálós vers

Gömbölyödik, kerekedik,
kövér fürtté mézeseedik,
nem bánja még azt sem, hogyha
sok apró láb megtapossa,
lelkét a prés kiszorítja.

Sok szeme van, mégsem láthat,
nem kémleli a dombhátat,
megrészegít méhet, dongót,
tőle kacagnak a hordók.

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER

Tévedés

Egy ólmos reggelen anya kikukkantott az ablakon:

– Ősz van – állapította meg kissé szomorúan, majd hirtelen felderült az arca, s huncut mosollyal folytatta: – Ez azt jelenti, hogy át kell rendeznem a lakást. Remek! A konyhával kezdem.

A konyha, szegény, remegni kezdett. Az üvegpoharak foga kocogott a szekrényben. Túl jól emlékezett még arra a napra, amikor anya átalakítás néven teleragasztott mindent narancsszínű csíkokkal. S még el is volt ragadtatva, hogy milyen vidám. Azok a rusnya csíkok sértették mindenkinek a szemét, még éjjel sem tudott pihenni egyetlen fiók sem, mert visszaverték a kinti fényt. Egy hét múltán lekerültek ugyan a csíkok, de a konyha most mégis félve várta, mit művelnek vele már megint. Kellemesen csalódott: anya ecsetet fogott, és csodaszép leveleket festett mindenhová.

Kék leveleket. Még a lámpa is kapott a levél-díszből. Amikor befejezte, elégedetten pillantott végig művén, és kiment.

A konyhában minden megélénkül. Egymás mintáit csodálták, ám egyszer csak rájuk dörrent egy erőyes hang:

– Az ember megajándékozott minket. Viszonozzuk a kedvességét! – mondta a falióra, aki magát tartotta legokosabbnak a konyhában.

A többiek sosem vonták ezt kétségbe, nem akarták elszomorítani.

– Azám – ocsúdott fel mindenki.

– Ha már anya levelek-

kel ékesített, gyertek, mi bontsunk virágot!
– javasolta a kályha, aki köztudottan he-
ves természetű.

A többiek helyeslően bólogattak.
Mindenki kigondolta, milyen virág,
szín, illat illik hozzá, ezután látott
neki bimbót bontani. A padló-
csempe kővirágot, a kagyló ta-
virózsát, a kések kardvirágot,
a kályha tűzliliomot, a sótartó
sóvirágot, a máktartó mákvirá-
got, a boroskancsó borvirágot,
a kisfehérteáskészletibolyacsokrot,
a nagytányér napraforgót, a kis pá-
linkáspohár gyűszűvirágot, a függöny
trombitafolyondárt hajtott.

Csak a hűtőszekrény gubbasztott bú-
san, mert minden virága megfagyott. De vé-
gül felderült, s egy bokornyai jégvirágot bimbózott.

Végre az utolsó kelyhek is kifeslettek, s a konyhán erőt
vett az édes fáradtság. Ernyedten gyönyörködtek a virágözönben. De csitt, léptek hallat-
szanak! Anya közeledik. Mindenki izgatottan várta, mit szól majd a meglepetéshez.

– Jaj! – kiáltott fel anya. – Hiszen én őszi leveleket festettem, nem tavasziakat!

Erre minden virág sápadozni, kornyadozni kezdett, peregtek a szirmok, illant
az illat. Anya szája sírásra görbült:

– Neee! Ne hervadjatok el, kérlek! Nem akartalak megbántani.

De bizony a virágok csak sárgultak, száradtak, konyultak.

Anya leült a kishűtőre, és arcát tenyerébe temette. Kis idő múltán
reménykedve pillantott fel, de addigra már minden virág elszáradt.
Vagy mégsem az összes?

Anya nem mesélte el senkinek, mi történt a konyhában, de azóta
különös gyöngédséggel bánik a teáskészlettel. Elmosolyodik, vala-
hányszor rápillant a csészékre. Nem is csoda, hiszen oly szépek: mind-
egyiken egy-egy csokor ibolya virít.

LÁSZLÓ NOÉMI

Október

Az őszt nekem mindig a szél,
a sár és az eső.
Rövidülnek a nappalok,
lehűl a levegő.

Sapkát kell húzni,
strandpapucs elcsomagolva rég.
A napi egy-két fagy is
csak fájdalmas emlék.

De tetszik fákon a levél:
sárgul, vöröslök, mintha
valaki festéket lopott
volna az ágaikba,

mintha valaki szünetet
lopott volna a légből:
viszi a szél a levelet,
esőt hoz a helyébe.

ÉLETFÁNAK GYÖKERE, ÁGA • ÉLETFÁNAK SZÜRETELJ BORT, MÉZET, HOGY TÉLRE MARADJON

Az ős közepső hónapjának régi magyar neve: Magvető hava. Eleink számára október legfontosabb munkája az őszi gabona elvetése volt, hiszen ez biztosította a következő évre a mindennapi kenyeret. Bár nem róla nevezték el a hónapot, volt még egy igen fontos és kedves munkája októbernek: a szüret.

Próbáld ki minél gyakrabban – napi feladataiddal is –, mekkora öröm keményen dolgozni, majd látni munkánk eredményét. A szüret, az egész-éves, nehéz szőlőmunka koronája örömnép volt az egész közösség számára. Az aranyló őszben énektől zengett a hegyoldal, este pedig táncolt a fiatalság.

Sőt az erősebbje már napközben is táncolt, hiszen a vederbe, kosárba szedett, puttonyba gyűjtött szőlőt kádakba öntötték, és préselés előtt megtaposták, hogy összeűzzák.

– Nem kár a gyönyörű gerezdekért? – kérdezitek ti, gyerekek.

– Miért mesélek nektek a részegítő borról? – kérdezik az aggódó felnőttek.

Az első kérdésre a címmel válaszolok: *Szüretelj bort, mézet, hogy télre maradjon.* Hűtőszekrény nem volt, és nem is lesz mindig. Őseink másképp tartósították télire az élelmet: füstölték, sózták, szárították a húst, erjesztették, sajtolták a tejet, aszalták, vermelték, savanyították a zöldséget, a gyümölcsöt. Sőt értettek a tej-, zöldség- és húspor készítéséhez is, kétezer évvel megelőzve a Maggit és a Knorrt. A kínaiak, a sumérok már sok ezer éve rájöttek arra, hogyan őrizték meg télire a szőlő zamatát, illatát, tápláló, gyógyító erejét, a nyári nap aranyát.

A bor a szőlő télire vagy akár évtizedekre megőrzött lelke.

A borreklámtól tartó felnőtteknek azt üzenem: a szőlészet-borászat a hagyományos magyar műveltség része. Ezt a tudást is meg kell ismernünk, őriznünk, ha meg akarunk maradni magyarnak. Csapjunk hát fel... szőlősgazdának.

A magyarok egyik ősi mestersége a borászat. Európa legtöbb nyelve a latin *vinum* szót használja (*vin, vino, wein*), nekünk viszont saját szavunk van a *bor* megnevezésére, sőt a szőlőművelés szavai sem átvételek (*szőlő, szűr, seprő, ászok, homlító, bujt, pince*).

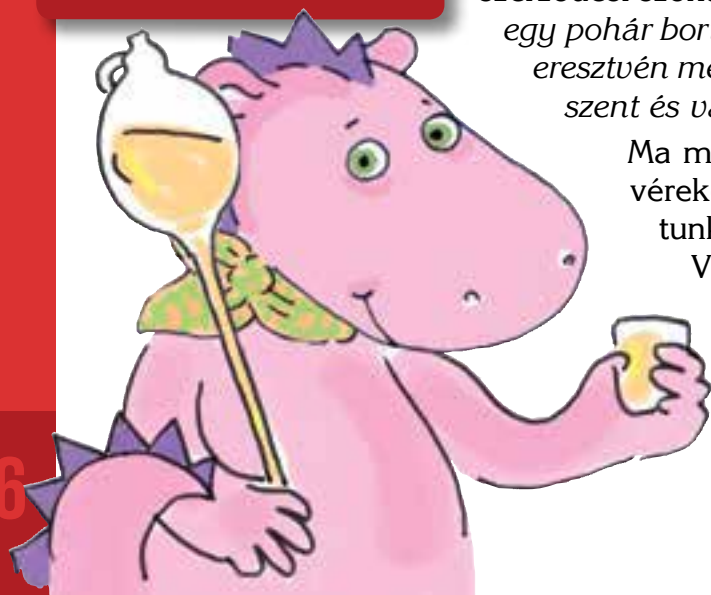
Ibn Ruszta arab író a honvisszafoglalás előtti magyarok vérszerződési szokásáról ezt írja: *Midőn valakivel fogadást tettek, egy pohár bort hozattak, s ebbe karddal vagy nyíllal véreket eresztvén megitták. Ezzel mind a barátság, mind a fogadás szent és változhatatlan lett.*

Ma már nem kötünk vérszerződést, de a bort Jézus véreként tiszteljük, és az égiek áldását kérve koccintunk vele életünk minden fontos eseményén.

Vásár végén a felek áldomást isznak, egymást borral becsülik meg.

Mi a töve szüret szavunknak? Egy-egy igével jelöld, hogyan jut el a szőlőgerezd a tőkétől a pohárig. Nevezd meg sorra: mivé válik közben a szőlő.

Mi a csősz, a vincellér, a pincemester, a borász, a borkóstoló dolga?

A tokaji aszú 1630 táján született meg – a háború miatt. Lorántffy Zsuzsanna szőleijében a szüret a hadak miatt novemberig elhúzódott, a szemek a tőkén meg-

Milyen szőlős, szüretelős népdalokat ismersz?

aszalódtak, de a munkával megbízott lelkiismeretes udvari pap így is leszedette, és a bort az ellenség elől kópincékbe rejtette. Amikor megkóstolták a későn szüretelt és a szokottnál többet érlelődött bort, csak ámulnak különleges zamatán, illatán, fényén. Az aszú elindult a világhírnév útján.

Sebastian Mercier 1788-ban ezt írta: *A tokaji a földkerekség első bora, és csak a föld urait illeti meg a jog, hogy ihassanak belőle.*

Ittak is: a XVIII. században a francia király és az orosz cár volt a tokaji aszú fő vásárlója. XIV. Lajos híres felkiáltása ma is rajta áll minden palackon: *Vinum regnum, rex vinorum.* – *A királyok bora, a borok királya.*

Elárulok egy titkot: az aszú annál értékesebb, minél több puttony (30 liter) gondosan válogatott aszúsze-
met öntenek egy gönci hordó (136 liter) borhoz. A hat puttonyos aszú a legdrágább.

Európában az a hír járta, hogy a magyarok aranyat kevernek a tokaji aszúba, attól oly fényes-sárga. A híres tudós, Paracelsus meg is vizsgálta. Hiába: Tokaj-Hegyalja vulkáni hamujának föld mélyéből hozott tűzét, a késő őszi nap mosolyát, az apáról fiúra örökített tudás erejét nem mutatták ki műszerei.

Az az arany, ami a tokaji aszúban és a többi magyar fehérborban, a furmintban, a hárslevelűben, a juhfarkban, a királyleánykában fénylik, az a tűz, ami vörösborainkban, az egri bikavérben, a soproni kékfrankosban, a villányi oportóban, a fűszeres kadarkában lobog – táj, ember és Teremtő közös alkotása: igazság és élet van benne.

Zsigmond Emese

Júniusi megfjtések: 1848. március 15-én *Petőfi Sándor Nemzeti dal* című verse lelkesítette a forradalmárokat. A szabadságharc néhány győztes csatájának helyszíne: Pákozd, Eszék, Háromszék, Kolozsvár, Piski, Nagyszeben, Buda, Győr. A Rákóczi szabadságharc idején, 1707-ben az ónodi országgyűlés mondta ki a Habsburg-ház magyarországi trónfosztását: *Mai naptól fogva József nem királyunk.* **Nyertesek:** a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola IV. E osztálya; a dési III.; a gernyeszegi III. B osztálya, valamennyien tavalyiak.

Aranyláz

Madarász Béni függőágyában szundított. Jóízű horkantásokat eregetett, miközben pocakja úgy járt föl-alá, mint egy hullámokon ringó labda. Fölötte, a bükkfa egyik ágán mátyásmadár tollázkodott, vígan rákontrázva Béni horkolására. A párja is megjelent, és addig illegette-billegette magát, míg a csőrében tartott csillámló, sárga követ Béni homlokára ejtette. Béninek ijedtében torkába szorult a horkolás: egy színarany rög kólintotta föbe.

– Csak nem az égből pottyant a fejemre ez a páratlan kincs? – kiáltott csodálkozva.

A tojó mátyásmadár közben nagytakarítást végzett a fészekben. Hogy helyet teremtsen a tojásoknak, kidobálta párja gyűjtőszenvedéllyel összehordott kincseit. Béni újabb koppanást érzett a fején, s a földön egy újabb aranyrög hevert.

– Úgy látszik, mégis az égből potyog a kincs... Tán a Nap hullatja tejfogait? – kémlelte tűnődve az eget Béni.

Nem tétozódott sokáig, magára öltötte lódenkabátját,

zsebre vágta a két aranydarábot, és csivitelő madárja kísérettel indult Galambdúc Tóbiáshoz a templomtoronyba.

Tóbiás abbahagyta a felhőtologatást, és leült barátja mellé.

– Feltűnt nekem, hogy valami történik a faluban. Az emberek régi térképekkel járnak-kelnek a határban, csákányolnak, ásna, ugyanis aranyrögök kerültek elő a földből. Fanni mesélte, hogy a gyerekek találtak rájuk a Dombháti Szakadéknál csúszkálva. Azóta a felnőttek letették a kapát, kaszát, és arany után kutatnak. Kitört az aranyláz. Egyenruhás állami hivatalnokok mérícskélnek műszereikkel a határ és a falu több pontján is.

– Ezek szerint nem a Nap hullatja tejfogait – hümmögte Béni.

– Nem, nem, hanem Földanyó tárta a napfényre rejtett ékszereit, hogy elkápráztassa az embereket. De ők nem gyönyörködni, hanem meggazdagodni akarnak, és pénzzé teszik a szépséget. Azt mesélik, hogy hajdanában, az aranykorban mindenféle arany, gyémánt, ezüst, opál, zafír, borostyán, ametiszt, rubin, smaragd, türkiz tündökölt halomban, a földlakói sütkéreztek ragyogásukban, de senki sem nyúlt hozzájuk. Akkoriban a világúrból nézve a Föld ékkőberakásos, tündöklő golyónak látszott, melynek csodájára jártak a csillagok. Ma Földanyó a köpenye alatt kénytelen rejtegetni drágaköveit, és ha feltárja egyiket-másikat, azonnal lecsapnak rá a haszonlesők.

Az országúton földkotrókból, földgyalukból és egyéb munka-

gépekből álló karaván tűnt fel. Villogó, szirénázó rendőrautó hangszórója szaggatta a falu csendjét:

– Figyelem, figyelem!
Felszólítunk minden lakost, hogy három napon belül szedje össze ingóságait, és bocsássa házát, birtokát az Aranykitermelő Részvénytársaság rendelkezésére. A talajvizsgálatok azt mutatják, hogy a falu egy óriási aranyrögön fekszik. Az altalajkincs az államé. Az állam gondoskodik a falu lakóiról. Mindenki jól jár: nem kell ezután kapálni, kaszálni, városalakók lesztek. Mindenki jöjjön a templomtérre, és vegye át kiutalt lakása kulcsát!

A falura dermedt csend telepedett. Egyesek hangoskodva méltatlankodtak:

– Elhagyni az otthonunkat? Soha!

Ám a törvény őrei ablaktalan autókba tuszkolták, és ismeretlen helyre szállították az elégedetlenkedőket. Ezután senki sem mert hangosan tiltakozni.

Madarász Béni, Galambdúc Tóbiás és Menyét Ábris Guruló Gereben kertjébe sietett. Estére a falu népe is odaszállingózott abban reménykedve, hogy sikerül elhárítani a veszedelmet.

A rendőrök időközben könnyűszerrel rávették a földönfutó, vihogó Mihókot, hogy árokparti kalibájáért cserében elfogadják a lakótelepi lakást. Jó példaként mutogatták a szegény félkegyelműt. Újságírókkal és fotóriporterekkel vették körül, televíziós adásokat készítettek vele „Az ember, aki érti az idők szavát” címmel.

Harmadnap körülkerítették a falut, és hozzáláttak az aranykitermeléshez. Döngtek a földkotrók, sivítottak a fúrógépek, kaptogtak a földgyaluk. Ám tíz perc sem telhetett el, és a falu apraja-nagyja kint termett a határban. Kezüket összefogva élőláncot alkottak. Gereben gyógyfürdőző vendégei is csatlakoztak hozzájuk. A rendőrök fenyegetőzve közeledtek. Ám ekkor madár-raj röppent fel Béni kertjéből, és fülsiketítő vijjogással lepte el a rendőrautókat és a gépeket. A templom egerének vezetésé-

vel felkerekedtek az állatmenhely lakói is. A felügyelők és a rendőrök csapkodtak, hadonásztak, de nem volt menekvésük az éles karmok, a kemény csőrök, a verdeső szárnyak ezrei előtt. Végül futásnak eredtek, ám ekkor a menhely kutyáival találták szembe magukat, akik noszogatósképpen bele-belekaptak a bokájukba.

Azóta sem merte senki az Aranykitermelő Részvénytársaságból megközelíteni a falut. Azt jelentették a feljebbvalóknak, hogy tévesek voltak a felmérések, a falu nem óriás aranyrögön fekszik, hanem egy megvadult sárkányfészken, és mindenki kerülje el, ha kedves az élete. A feljebbvalók persze nem hittek nekik, és újabb szakértőket küldtek. Ám hiába kutakodtak, fúrtak a geológusok, nem találtak egy fia aranyat sem, mert Földanyó a viszályt és kapzsiságot látva ismét köpenye alá rejtette kincseit.

A falu lakói elővették kaszájukat, kapájukat, és elégedetten munkálkodtak tovább.

Madarász Béni is hazafelé vette útját. S lám, újból koppant a fején valami, és ott hevert előtte egy aranyrög. Csak úgy sziporkázott az út porában.

– Nono, hát mégiscsak a Nap hullatja tejfogait? – mosolygott fel az égre.

A Nap széles nevetéssel fordította feléje frissen kicsorbult, aranylógó fogsorát.

Világos

MIKSZÁTH KÁLMÁN nyomán

Még az igazságos Mátyás is elkövetett egy nagy igazságtalanságot, amikor heves természeténél fogva Világos várába záratta anyai nagybátyját, Szilágyi Mihályt. Valószínű, hogy meg is bánta, de ha egyszer kimondta, vissza már nem vehette a rendeletét.

Szilágyi uramnak rosszul eshetett ez a fogság, de hűséges emberei igyekeztek megédesíteni a rabságát. A szakács egész nap sütötte, főzte a jobbnál jobb ennivalókat. Egyszer gondolt egyet, és kiabálni kezdett:

– Itt a török! Jaj, itt a török!

Nosza, kirohant a vitéz Lábatlan Gergely őrségével, de török nem volt a környéken. A várban nem maradt más, csak a rab meg a furfangos szakács, aki gyorsan bezárta a várkaput:

– Elfoglaltam, uram, a várat számodra!

Azzal elmesélte, hogy mit cselekedett.

– Bolond dolog lesz belőle! – mondta Szilágyi, amikor kürt harsant a kapu előtt.

A szakács kinézett a várból, s akkor látta, hogy nem az őrség, hanem egy királyi csatlós áll a kapuban.

– Beeresszem-e? – kérdi.

– Be hát! Lehet, hogy éppen a kivégzésemet rendeli el az a „gyerek”.

A szakács felvezette Szilágyihoz a királyi küldöttet, aki azt hitte, hogy Lábatlan Gergely uram előtt áll.

– Azt üzeni a király, hogy a nagybátyjára jól vigyázzon kegyelmed, nehogy valami baja essék, mert szívszeretettel hajlik hozzá, szeretné ölelni minél előbb, de a király nem alázkodhat meg senki előtt, ezért azt óhajtja kegyelmedtől, hogy aprádonként, szép szóval hajlítaná az öregurat feléje.

– No, no – dörmögte zavarodottan Szilágyi. – Mondd meg a királynak, hogy bizony nehezen fog menni, mert makacs az öreg, de ő is nagyon szereti a királyt.

Időközben visszaért Lábatlan az embereivel, s igen elcsodálkozott, hogy zárva találta a kaput. A szakács megjelent a várfalon.

– Bolonddá tettél, hát hol van az ellenség?

– Én vagyok az ellenség – nevetett a szakács. Ez a vár a Szilágyi uramé, kegyelmednek meg kívül tágasabb!

Káromkodott egyet Lábatlan, de minek kötekedni, ha biztos a királlyal a békülés – ami csakugyan megtörtént nemsokára.

Szilágyi Mihály holta napjáig Világos ura maradt, és a hű szakácsot nagy becsben tartotta maga mellett.

A vár ma már csak rom. Valamikor erős falak s rengeteg erdőségek oltalmazták ott, ahol a keletről befutó erdélyi Kárpátok az aradi rónaságba vesznek.

Búspatak

KUN JÓZSEF nyomán

Béla király nagyon okos ember volt. Amikor felépíttette a Béla-várat, arra is gondolt, hogy sokan fogják ostromolni, ezért vizesárokkal vette körül.

Egyik vitéze elébe állott, és így szólt:

– Felséges királyom! Alagutat is építtessen, hogy szükség esetén menekülni lehessen.

– Tudom, fiam, tudom – válaszolta nyugodtan a király. Három alagutat fogunk építeni. Az egyik a fenesi templomhoz fog vezetni, hogy az oda beszorulók hozzánk menekülhessenek. A másik a Pontoskő alá, mert oda is várat építünk majd. De nem feledkezünk meg a belényesiekről sem. Az ő templomukhoz is alagút fog vezetni.

Akkoriban a temetőkertben voltak a templomok. Az Isten háza mindig menedéket nyújtott az istenfélő embernek.

El is készült a három alagút. Ma is ki lehetne számítani azoknak az irányát.

Mikor a török basa elfoglalta a váradi várat, Belényest is a hatalma alá kerítette. A megrémült belényesiek a templomba menekültek, majd elindultak az alagúton át Bélavár felé. A templom körüli vaskapuk mögé hatalmas sziklákat gurítottak. Csakhogy korábban történt valami. A basa lányát egy szép magyar vitéz a templom közelébe csalogatta, aztán a templomba, végül ott maradt ő is velük az alagútban. Maradt is szívesen, mert ilyen szép vitéz nincs egész Törökországban.

A basa megtudta, hogy az alagút a Bélavárhoz vezet, elindult hát hatalmas seregével az elfoglalására. Sikerült is neki nagy keservesen. Fél hadseregét elveszítette, de a várbelieket, sem a belényesieket, sem a védőket már nem találta sehol. Azok elmenekültek a Pontoskő alá, meg a fenesi templom irányába.

A basa megtudta, hogy az alagút a Bélavárhoz vezet, elindult hát hatalmas seregével az elfoglalására. Sikerült is neki nagy keservesen. Fél hadseregét elveszítette, de a várbelieket, sem a belényesieket, sem a védőket már nem találta sehol. Azok elmenekültek a Pontoskő alá, meg a fenesi templom irányába.

Egyszer csak kicsapódott a vár egyik bástyájának vasajtója, s kit lát magával szemben a basa: a lányát, meg azt a vitézt, aki elcsábította. A basa előkapta a nyilát, s lelőtte a magyar vitézt még mielőtt védekezhetett volna. Helyben meghalt. A basa lánya szemében gyűlölettel így kiáltott le az apjának:

– Jó apám voltál, minden áldozatot meghoztál értem, de most tönkretetted az életemet. Verjen meg a magyarok Istene!

Ekkor a vár faláról levetette magát a mélységbe. A közeli patakba zuhant, amit azóta is úgy hívnak, hogy Búspatak.

**Elmondta az aradi Komori Viktória
és a belényesi Mladoniczky Ervin
a marosvásárhelyi Regemondó Versenyen**

DERÜLJ, DERÜLJ!

ZSIRAI LÁSZLÓ

Kaland

Tegnap éjjel
kutyaháton
járt egy bolha
Kupaváron.
Megszemlélte
a romokat,
történelmi
lábnyomokat.
Mesélt neki
a telihold
arról, ami
sok éve volt.
Ha e bolha
nemes volna,
jó dolgában
mit gondolna?
Nagyobb kutyán
kutyagolna,
kifinomult
bolha volna.

CSEH KATALIN

Bolhacirkusz

Bolhacirkusz-igazgató vagyok már,
Az én nevem Bolhafalvi Baltazár.
Kutyabolhát, macskabolhát
Láthattok nálam, gyerekek,
A sátramba este, reggel,
Bármikor betérhettek.
Ügrik a bolha, nagyokat szökken,
Figyelme soha-soha nem csökken.

A hírnevetem nekik köszönhetem,
Kedves kis bolháim, maradjatok velem.
(Örülök, ha valamelyiket fülön csíphetem,
Mert különben ők engem csípnek szüntelen.)

BALÁZS TIBOR

Utazás

Frici s Tici,
két vén bolha,
felmászott a
szekérrúdra.
Icri s Picri
lóhalálban
ugrott fel a
ló hátára.
Mici s Fici
kurjongatva
kapaszkodott
az ostorba.
Az ostor csak
lengett, zengett,
Mici s Fici
tengett-lengett.
Szegény lovak
verejtékben,
Icri s Picri
a sóslében.
A szekérrúd
ugrált-bugrált,
Frici s Tici
is megunták.
Igen ám, de
menni kellett,
s buszra, vonatra
nem tellett...
Így történt,
hogy a hat bolha
átköltözött –
a kocsisra.

SZÓCS MARGIT

Az udvarias harkály

Kipi-kopi, kipi-kopi...
Kérem, tessék ajtót nyitni,
kedves Kővér Kukac úrfi!
Azért jöttem, hogy ekképpen
uraságod szépen kérjem:
ne fárasza magát mással,
torral, vendégfogadással,
engedje meg, hogy ízibe'
bekaphassam reggelire.

TÓTH ÁGNES

Kék vers

Tenger-partján kék a város,
A sok ház is csupa kék,
Kék kenyeret süt a lisztből
Kemencéjében a pék.
Kék a kutya, kék a macska,
Sötétkék a kövezet,
Kék cipőmnek kék orrával
Rugdosok kék köveket.
Égszínkék a veréb szárnya,
Ibolyakék a szeme,
Indigókék hangszóróból
Felcsendül egy kék zene.
Olyan kék, akár a tinta,
Vagy a szilva, a kökény,
Mint amilyen anyukámon
A kék pettyes kis kötény.
– Kelj fel, Pisti! – mondja anya,
És kék hangon kelteget:
– Elaludtál, kék pacára
Ejtve buksi fejedet!

BERTÓTI JOHANNA

Intelem

– Kicsi kukac, gondold bele,
hogy helyesen cselekszel-e?
Ez az alma igen zöld még,
fogacskáid pedig gyöngék.
Arról meg nem is beszélve,
gyomorrontás lesz a vége.
Inkább várj még jövő hétig,
akkorra pirosra érik.

– Még mit ne – így szól a kukac –,
az lenne a kukackudarc!
Hagyjam, hogy megegyed menten?
Még hogy várjak, mert éretlen!
Tudom jól: ez ilyen fajta.
Milyen legyen egy zöldalma?

Kolozsvár

BESZTERCE

Bukarest

Itt születtem

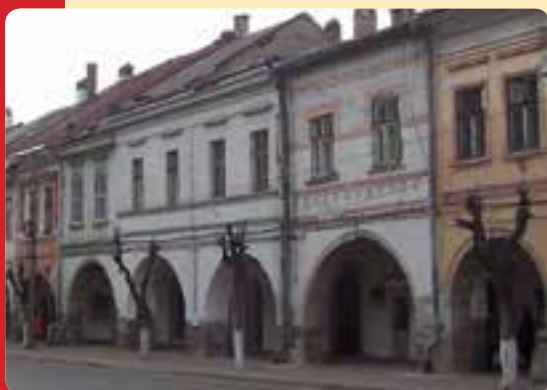
Múltbeli falak, mai sokadalom

A szász evangélikus templom

*Ennyi maradt a hat
kilométeres várfalból*

*A Búzasor Európa egyik
leghosszabb házsora*

A hét szász vár egyike

Beszterce Románia legészakibb középkori városa. Egyike annak a hét szász várnak, amelyekről Erdély a Siebenbürgen német nevet kapta. Kezdetben Nösen-nek nevezték. Mai elnevezését a Beszterce folyóról kapta, amely mellé települt. A név szláv eredetű, jelentése: gyors folyású.

A XII. század közepén II. Géza királyunk szász bányászokat telepített ide. Az 1241-es és 1284-es tatár pusztítás után újabb szász telepések érkeztek a vidékre.

1330-ban Károly Róbert szabad királyi várossá nyilvánította Besztercét. Hunyadi János a város melletti Várhegyen kővárat építtetett a korábbi palánkvár helyett. Mátyás király a kővárat eladta Beszterce városának. A városlakók elbontották, s a kövekből a 22 középkori céh (mészárosok, szabók, kötélverők, asztalosok, kádárok, stb) városfalat, tíz védőbástyát és három főkaput épített. A kőfal tíz méter magas, másfél méter széles és hat km hosszú volt, 428000 négyzetméternyi területet vett körül. A falakat védő vizesárok táplálta a város vízimalmait is.

A falak oltalmában Beszterce lakói a főtéren felépítették Kelet-Európa egyik leghosszabb középkori épületegyüttesét, a Búzasor nevet viselő lábasházakat.

A 13 árkádos épületben kézművesek és kereskedők kínálták termékeiket. A főtérről elágazó széles utcákat szűk sikátorok, „lélekszorítók” kötötték össze a várfalakkal. A gyalogosforgalom ma is ezen a 22 boltíves, szűk utcácskán zajlik, akárcsak 500 évvel ezelőtt.

A városfalakat a XIX. század második felében elbontották, csak a Kádárok bástyája és pár kisebb falszakasz maradt meg a déli oldalon.

Templomaink és iskolánk

Beszterce egyik legrégebbi műemléke a ferences rend kolostorának temploma. 1270 körül épült gótikus stílusban. XV. századi falfestményei is vannak.

A város jelképe, a szász evangélikus templom 1563-ban épült gótikus stílusban. Harangtornya 76 méter, akárcsak a kolozsvári Szent Mihály templomé. A legmagasabbak Erdélyben. Belsejében középkori bútortárat és céhzászlókat őriznek. Látványosságai közé tartozik a napóra és egy legendás lovag kőtáblája 1337-ből.

A besztercei levéltárban találták meg a legkorábbi latin-magyar szótárt, amely 1410-ben íródott, és 1320 szócikket tartalmaz.

A héthektáros Városi Parkot 1862-ben alakították ki. Kétszáz gesztenye-, ginkgo-biloba és tulipánfa árnyasítja.

Iskolánk, az Andrei Mureșanu Főgimnázium 2012-ben ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. Az épület Ybl Lajos műépítész alkotása.

A tagozatként működő magyar iskola az egyik legfontosabb támpont a kisszámú magyar közösség életében. 317 magyar diák koptatja az iskolapadokat 21 lelkes pedagógus felügyelete mellett.

Az elemisták a Napsugár és a Szivárvány lelkes olvasói, szívesen vesznek részt versenyeken, ahonnan díjakkal térnek haza, bizonyítva azt, hogy a szórványban is él a magyar szó, a mese, a népdal.

**Összeállították Bocskai Tünde,
Geréd Zsuzsanna, Morosan Melinda Enikő,
Veér Ildikó, Ferenczi Júlia tanítók**

*Csak tagozat, mégis erős vár
a mi iskolánk*

*2013-ban Napsugár-tábort
nyertünk*

REKORDOK

Nekem meg sem kottyán ez a kapu, de azért megkerülhettetek volna – sóhajt a bölcs faóriás, a Sequoia

A fatörzs-karcsúsági versenyen bizony nem indulhatna a természetes baobab-asszonyosság

A népmesék égigérő fája hidat képez ég és föld között. A valóságban éig érő fák ugyan nincsenek, de – képletesen szólva – „felhőket karcoló” fák igenis vannak.

A magassági csúcstartó a kaliforniai örökzöld, tűlevelű Sequoia (nevét egy indián törzsfőnökről kapta) és az ausztráliai eukaliptusz. Mindketten meghaladják a 110 métert, vagyis három egymásra helyezett tízemeletes ház magasságát.

Hogy ezeknek az óriásoknak a méretéről csak hozzávetőlegesen fogalmat alkothassunk, álljon itt egy adat: egy ilyen kidöntött óriás törzsében 23 méter hosszú tekepályát rendeztek be.

A maga kategóriájában a búzaszál is rekorder. Hasonlítsunk össze egy búzaszálat az emberi technika egyik csúcsteljesítményével, a párizsiak büszkeségével, a világhírű Eiffel-torony. Ennek alapterülete 15625 m², magassága 312 méter. A búzanövény alapterülete mindössze 20 mm², magassága viszont elérheti az 1,5 métert. Tehát a búzaszál alapterületéhez mért magassága messze meghaladja az Eiffel-toronyét. És ehhez számítsuk még hozzá, hogy a szalmaszár tetején ott lengedezik a növény méretéhez képest hatalmas kalász. Mintha az Eiffel-torony tetejére többemeletes házát építették volna!

Egyes fák nem a magasságukkal, hanem „derékbőségükkel” képeszenek el bennünket. Az afrikai baobab vagy majomkenyérfa magassága „mindössze” 15–20 méter, törzsének vastagsága azonban eléri a 9 métert. Törzsében gyakran hatalmas üregek keletkeznek, ame-

Kisköpe

Melyik a nálunk élő legnagyobb bogár? Miről kapta a nevét?

Júniusi megfejtések: A fán lakó, nagyon hangosan ciripelő mediterrán rovar a kabóca (képünkön).

Nyertesek: Béres János, Dicsőszentmárton; a gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola IV. A osztálya; a bihari III. B osztály, mindkettő tavalyi.

A NÖVÉNYVILÁGBAN

lyekben kényelmesen elfér 20-30 ember. A helyi lakosság gyűlésteremnek használja ezeket az odúkat.

A legnagyobb termése az indiai kenyérfának van. A termés hossza eléri az 1 métert, s olyan súlyos, hogy az ágak el sem bírják, ezért közvetlenül a törzsből nő ki. Ezek a „kenyerek” nyersen ízetlenek, de sütve fogyaszthatók, sült krumplira emlékeztetnek.

A világban **a legnagyobb virága az Indonéziában élő Rafflesiának van.** Akkora, mint egy malomkerék. Legfurcsább, hogy a virágnak se levele, se szára nincs, a Rafflesia ugyanis élősködő, egy másik növény föld alatti hajtásaiban él, csak virága emelkedik a föld felszínére. A virág dögszagot áraszt, ezzel csalogatja oda a megporzást végző legyeket.

BITAY ÉVA

Parfümöt nem lehet belőle gyártani, de csodaszép a Rafflesia

Mi fán terem ez a kenyér?
Dagasztani nem kell, csak megsütni,
és a fél falu jóllakik vele

Mit gondol...

a cica? A legráfásabb ötleteket közöljük.

MIT GONDOL A KUTYA?

A júniusi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Stipi-stop, ez az én helyem!
- Ne zavarjatok, a munkámat végzem!
- Mától házőrző helyett söröző a nevem. Rám számíthatsz, kedves gazdim!
- Kértek egy kis jeges sört, macskák?
- Csak óvatosan, mert meghűl a torkotok, és elfogy a jégágyam!
- Álmaim kék egén ring egy kék tál...

A sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola IV. E; a gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola IV. A; a nagyvárad Juhász Gyula Iskola III. osztálya, valamennyien tavalyiak.

Alig várom, hogy
lencsevégre kapjam
a növényritkaságokat!

Kvak a Mohosban

A Mohos tőzegláp Székelyföldön, Hargita megyében található, **a Szent Anna-tó közvetlen közelében**. Autóval megközelíthető, ezért nem kell sok mindent magunkkal vinnünk, csak a fényképezőgépet.

Ez a **vulkáni kráterből kialakult**, az óvatlant bizony elnyelő láp feneketlen tengerszemeket és **jégkorszakbeli növényritkaságokat rejt**. Szigorúan óvott természetvédelmi övezet, mely méltán szerepel az Európai Unió Natura 2000 elnevezésű ökológiai hálózatában.

A legtöbb tó alulról töltődik fel hordalékkal, növénymaradványokkal, így lesz egyre sekélyebb. A hajdani Mohos-tóval fordítva történt: az ősi vulkán kráterét kitöltő, 80 hektáros, 800 méter átmérőjű és 60 méter mély tóra felülről terített szőnyeget a csodás természet. Egy vulkáni robbanást követően hamu és kőtörmelék terítette be a víz felszínét. Ebben a megszilárdult vulkáni hamuban telepedett meg **a tőzegmoha** (1), mely táptalajban szegény környezetben is megél. A tőzegmoha körforgásából (él – elrothad – újjáéled) keletkező tőzeg egyre vastagabb rétegben borítja be az egykori hatalmas tó felszínét. Innen kapta a nevét a Mohos (mohás) tőzegláp.

De meg ne próbálja a puha, zöld tőzegmoha szőnyegre heveredni, vagy akár csak rálépni is!

Végig a lápon hangulatos fajárdák vezetnek, ezekről lelépni tilos részben azért, mert nem szabad letaposni vagy leszakítani az itt élő növényritkaságokat, részben azért, mert **a lápban elsüllyedhetünk**.

A legenda szerint így jártak a székelyeket üldöző tatárok is, akiket az ösvényről lelépve lovastól elnyelt a láp.

Sose maradjunk le a csoporttól és a túravezetőtől.

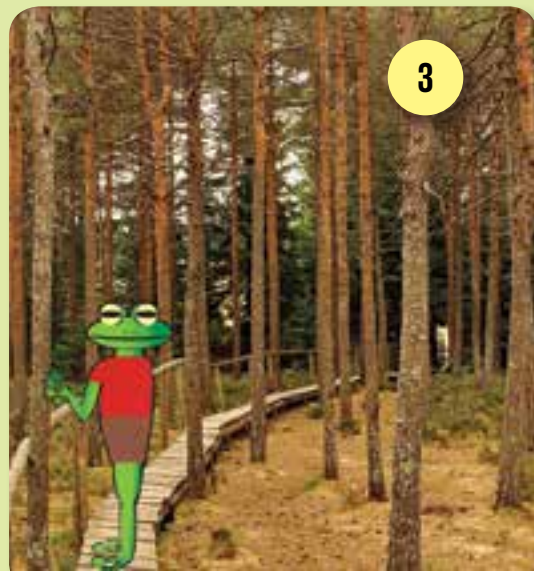
Azért a hajdani tóból is maradt valami. Itt-ott pici tavak, úgynevezett **tengerszemek** (2) bukkanak elő, melyek azonban nagyon mélyek. Vizük oly savas, hogy sem állat sem növény nem élhet meg benne. Élénk fekete színüket a vulkáni hamunak köszönhetik.

A tőzegmoha mellett **az erdei fenyő** (3) uralja a lápot, ugyanis ez a fafajta alkalmazkodott legjobban a tápszegény talajhoz.

A Mohos növényzetéből nem egy faj jégkorszaki maradvány. Erdélyben csak itt él **a kereklevelű harmatfű** (4). Ez a pici húsevő növény tápanyagban szegény élőhelye miatt kénytelen rovarokkal kiegészíteni ebédjét. Élénkpiros színével és a levélszőrein csillogó ragacsos cseppekkel csábítja, és ejti foglyul áldozatait. A leveleire ragadt rovarokat enzimekkel bontja le, és testükből nitrátokat és egyéb tápanyagokat von ki. Télen védőburkot növeszt, és szorosan összecsavaro-

1

3

2

4

dott levelei a földhöz lapulnak, hogy túléljék a mínusz 30 Celsius fokos hideget.

Útunkon tovább haladva találkozhatunk a gyógyhatású és nagyon finom **vörösáfonyával** (5). A túleveles bokron virító **fekete mármorkát** (6) vagy varjúbogyót viszont nem szabad megenni, mert mérgező, hallucinogén anyagot tartalmaz. Megcsodáltam az apró, rózsaszín virágú **tőzegrozsmaringot** is (7).

5

6

7

Nagyon jól éreztem magam, és sokat tanultam a Mohosban. Igaz, állatok ritkán tévednek be ide, mivel a lápba könnyen beragadhatnak, de azért láttam egy macit, amint épp vörösáfonyát lakmározott.

Remélem, nektek is tetszett, és ha tehetitek, majd ti is ellátogattok ide. Találkozunk a következő számban, addig is járjatok nyitott szemmel a természetben! Brekkkkk!

**Írta és rajzolta
KOVÁCS RÉKA RHEA**

A tájképet a szilágycsehi
Kasza Krisztofer, a cicát
a kovásznai **Gecse Zsombor**
rajzolta.

Küldj te is saját felvételt
vagy rajzot!

Megengedi anyukád, hogy a táskájában kotorássz?

A tarsoly a férfiak „felségjele”, a kis táska, a retikül viszont csak női kézbe való. Készülhet selyemből, bársonyból, kígyóbőrből vagy műanyagból, lehet pici vagy túlméretezett – egy valamiben minden női táska hasonlít: semmit sem lehet megtalálni benne.

Ebben a táskában bezzeg nem kell keresgélni, sőt talán túl átlátszó és rendezett.

Kinek a „táskája” a puttony, a zsák, a hátizsák, a bőrrönd, a szatyor, a kosár?

Ezt a hulla-hopp-táskát a világhírű francia Chanel divatház tervezte.

A cipőtalp-táskát nyugodtan leteheted magad mellé a földre.

A világ legdrágább táskája 92 000 dollár, 1016 gyémánt és 1169 zafír ékesíti. Csupán egy készült belőle.

Kertész leszek, fát nevelek...

A kutyas-retikül sohasem hagyja el gazdáját.

A magyar ész reklámja: a Rubik-táska.

Zsigmond Emese

Megfejtések – furcsa frizurák: A haj jelzői: dús, sűrű, ritka, gyér, szőke, barna, gesztenye, fekete, ősz, deres, göndör, hullámos, sima, fésült, befont, borzos, kócos, gubancos, ápolt, rendezetlen, rövid, hosszú, csikó. Aranyhaj hosszú haján ereszkedett le a toronyból. „Hajas” összetett szavak: hajsátor, hajtenger, hajfürt, hajápolás, hajvágás, hajfestés, hajkefe, hajcsat, hajolaj. **Nyertesek:** a lövétei III. B osztály; a csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola III. C; a marosludasi I. Vlăduțiu Iskola IV. E osztálya, mindhárom tavalyi.

Rejtvénypályázat

Ha az októberi könyvjutalomra pályázol, az elefánt szavait küldd el a szerkesztőség címére.

A Rejtvénykirály

A patak fölötti gyenge fahídra egyszerre lép rá az elefánt és a bolha. A híd leszakad, mindketten beleesnek a vízbe.

Megszólal az elefánt:
– Nem megmondtam, hogy...

VÍZSZINTES

1. Élő
6. Kilométer
8. Pál utcai fiú
9. ZOE
10. Strázsa
11. Távolság
12. S!
14. Mézgyűjtő csapat
16. Nézni páratlan betűi
18. Részben átküld!
19. Hadsereg tagja
22. Ragadozó hal (ŐN)
23. Szezon a színházban
24. Váradi Anna névjegye
26. Vonat vége!
27. Biztató, lendítő szó
29. Talszélek!
30. Készült a leckéből

FÜGGŐLEGES

1. A megfejtés első része
2. A föld irányába
3. Izomban rejlik
4. Vérmedve, de csak félig!
5. Kutya
6. Tűzcsiholó eszköz

7. A megfejtés második része

9. Nyitott ellentéte
11. Tóth Hilda névjegye
13. Verset mond
15. Ézni kezd!
17. Inni ad

20. Orbán Dénes névjegye
21. Kozmetikumokat forgalmazó cég
25. Becézett apa
27. Feltételes kötőszó
28. Lengyelország autójele

1	2	3	4	5	N	6	7
8						9	
Y		10			11		N
12	13		14	15			
16		17		R		18	
19			20		21		22
23					24	25	K
26				27			28
29			30	T			

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Nyertesek

A júniusi rejtvénypályázat megfejtése: ...*lelkünk naptól fényes!* Nyertesek: Cseterki Melissza, Monó; Kaiser Roland, Zilah; Czellecz Andrea Júlia, Szováta; a csíkszentdomokosi Sárosúti Iskola IV. osztálya; a csíkdánfalvi III. SbS osztály, mindkettő tavalyi.

Találd ki!

1

– Mi Palacsintaország fővárosa?

Mindjárt kiderül, amint kitöltöd a hálót, majd a színes foltokra kerülő betűket átmásolod a lenti körökbe. Figyelj, hogy ugyanolyan színű alapra kerüljenek.

2

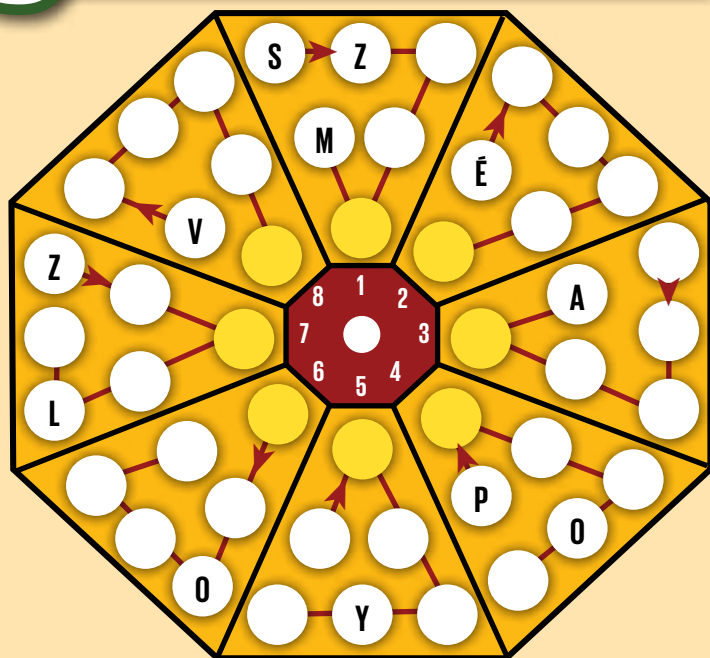
Kánya Gergő, Csíkszentgyörgy: az ősi magyar ábécé.

1. Ellop 2. Folyadékot lassan önt 3. Érdeklődő 4. Erős hangon szólás 5. Keresztül vágja 6. A téli sportot 7. Elszáll 8. Saját név leírása 9. A hosszú nyakú állat

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	C				A			
L				T			L	
	R		L		Z	E		I
B		N	T				R	
		CS		L		Ü		
					T			F

3

Csupa hatbetűs szót kell beírnod a körökbe, a nyíl irányában haladva. Ha sikerült, a sárga körökben egy régi közlekedési eszköz neve válik olvashatóvá.

1. Virág része	6. Zöldség, kovászosan
2. Ennivaló	is finom
3. Királyok „fejfedője”	7. Lobogó
4. Kosz, mocskok	8. Felelet
5. Illatos, kék, tavaszi virág	

- Miért ragasztottad fel a békát a borítékra?
- Mert levelibéka.

...

Mi lesz, ha keresztezed?

- A tonhalat a bálnával?
- Tonnahal.

...

- A kígyót a kenguruval?
- Ugrókötel.

...

- A sünt a kígyóval?
- Szögesdrót.

...

- A zsiráfot a vakonddal?
- Fúrótorony!

...

- A barnamedvét a liszttel?
- Bundáskenyér.

...

1990

2014

Fejlődés

Szólj, szám!

1. *Patakfalván pancsolódtunk, Szárazajtán megszáradtunk, Békástanyán brekegtünk, Hidegkúton reszkettünk* – írták marosvásárhelyi olvasóink. Találjátok ki ti is tréfás rímeket szülőhelyetek és néhány más település nevével.

2. Ragasszatok -i képzőt a következő földrajzi nevekhez: **Brassó, Gyulakuta, Fehéregyháza, Gyergyóalfalu, Négyfalu, Kelet-Európa, Duna-part.**

3. Válasszatok ki a szerintetek legszebb három helységnevünket, és keressétek meg a jelentésüket.

4. Hol lakik a barátod? **Brassóban. Kovásznán.** Ezt az idegenek sohasem találják el. Keressetek néhány településnevet mindkét ragcsoport használatára: **-ban, -ben / -n, -on, -en, -ön.**

A NEGYEDIKES CSAPATOK
Szólj, szám! pontszámuk alapján jutnak be a KAV országos döntőjébe. Szeptembertől februárig minden feladat megfejtését küldjétek be közösen, összesítve, a csapat vagy az osztály nevében.

Szó-móka

- Hol nyaraltál Pistike?
- Balaton.

...

Barátok dobolnak. A végén egyikük rápillant az órájára, s megszólal:
– Jól elütöttük az időt!

...

- Mi az, két nagy foga van és a Föld körül kering?
- Műhód.

MASZAT MŰVÉSZ az ÓPERENCIÁN

Jártamban-keltemben az Óperenciás-tenger partján találkoztam három vidám színmanóval. Vörös, Kék és Sárga manó egy nagy kör közepén ugrándozott és énekelt:

*Mi vagyunk az alapszínek,
mi vagyunk a Színmanók,
Sárga, vörös, kék színekből
születnek majd új manók.*

Olyan boldogan ugráltak, táncoltak, énekeltek, hogy elhatároztam megfestem ezt a vidámságot. Igen ám, de a három szín sehogy sem akart egymás mellett megférni a rajzlapon. A Sárga manó lökdösődni kezdett:

– Nem férek el, szűk a helyem, beszorítottatok! – morgolódott, mire a Vörös taszított egyet rajta.

– Te kiabálsz? Hiszen nekem szűk a helyem, te csak egy közönséges sárga vagy.

– Nekem is hagyjatok helyet – szólalt meg végül a Kék is. – Én vagyok a végtelen ég s a vizek színe.

A nagy vitában, versengésben igyekeztek egymást megelőzni, s közben egymásnak ütköztek. Ekkor történt egy nagyszerű varázslat. Ott, ahol a sárga a vörössel ütközött, megjelent a narancs. A sárga és a kék találkozásánál zöld, a kék és a vörös között pedig lila szín keletkezett. Maszat Művész létemre nagyon megörvendtem az új színek láttán.

A hat színmanó kézen fogta egymást, körben állva vidám táncra perdült. Elhatározták, hogy soha többé nem veszekednek, hanem igaz barátok lesznek. Szoros szövetséget kötöttek egymással: a vörös a zölddel,

Használd te is bátran a színpárokat!

a kék a narancs színnel, a sárga pedig a lilával barátkozott össze. Azóta is így hívjuk őket, hogy kiegészítő, vagy komplementer színpárok. Ha összekeverjük őket, újabb színek keletkeznek. Bátran próbáljátok ki. Így újabbnál újabb színmanókat varázsolhattok.

Ziffer Sándor
(Eger, 1880 – Nagybánya, 1962)
magyar festő, gyakran használt kiegészítő színeket.

Kozma Dorina, Méntelek,
Magyarország

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Levelező

Kedves Napugárban kószáló barátaink! Minden gyermek és felnőtt levélíróknak köszönjük a sok szép rajzot, írást, kézimunkát. Igyekszünk minél többet megjelentetni közülük, de sajnos nem azonnal. Lehetetlen például, hogy az októberben beküldött munkátok benne legyen a novemberi Napsugárban, mivel minden lapszámot egy hónappal korábban készítünk el azért, hogy idejében eljuthasson hozzátok. Ezért van az is, hogy ha küldeményetek szorosan kötődik valamelyik ünnephez, hónaphoz, csak a következő évben kerülhet be a lapba. Kószabósza köszöni türelmeteket, és persze a leveleket is.

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Nevezetek be az V. Napsugár Öttusa Bajnokságra, amelynek lelke a mozgás, a játék és a csapatszellem. Ötféle küzdelemben kell összemérnetek erőteteket: ügyességi akadálypálya, célba dobás, helyből távolugrás, egyensúlyozás, váltófutás. Ezeket gyakoroljátok minél többet. Válasszátok ki magatok közül a négy legügyesebbet. Küzdjétek végig az iskolai, a körzeti, a megyei versenyt, hogy ti képviseljétek megyéteket az országos döntőn Kolozsváron, 2015. június 6-án.

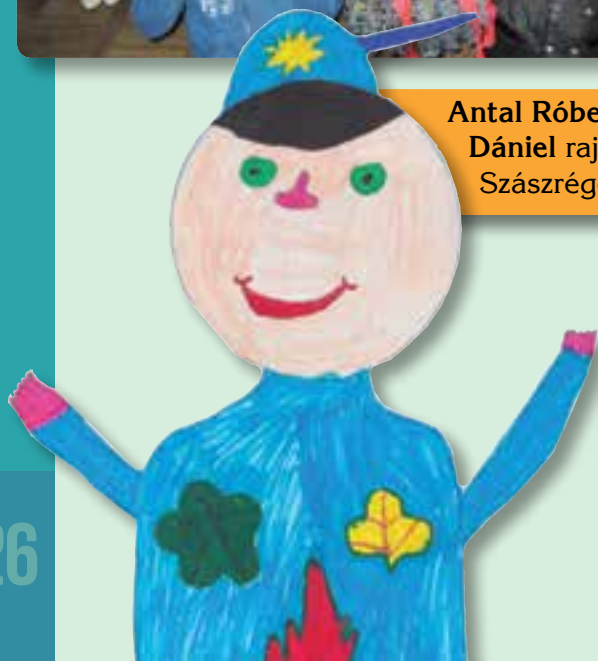
A benevezési határidő 2015. január 30-a, a Napsugár szerkesztőségében: naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.

• Szüreti bál Székelyvajában. Szabó Emília tanító néni kisdíákjai vígan cipelik az „édes terhet”.

• Marosszentgyörgyi vendégek a Napsugár szerkesztőségében. Séra Tünde és Pítő Barna tanítványai minden felhívásunkra válaszolnak. Részt vettek a Napsugár országos Öttusa Bajnokságán is.

Antal Róbert
Dániel rajza,
Szászrégen

● **Bartha Denise tordaharasztsosi tanító néni** minden kisdíáknemzedéke a Szivárvány majd a Napsugár lelkes olvasója, munkatár-sa. Küldjete ti is képet magatokról, munkáitokról, és mi boldogan közöljük.

● *Madárka, madárka.* A református egy-ház által szervezett szászrégeni népdal-versenyen **Mátyás Erzsike tanító néni** az A. Maior Iskola két pacsirtájával vet részt: **Géczi Eszterrel** és **Rázmán Eszterrel**.

● Szatmár megyei olvasóink a verse-nyekről mindig díjakkal térnek haza. **Cuculeanu Andrea** és **Leiti Mónika szat-márnémeti tanító néni** azért ily boldog, mert tanítványaik, **Márka Márk** és **Glatz Kitty** megnyerték a Regemondó Verseny Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban szervezett megyei döntőjét.

● Szép az egyenruha: rendezett, és jelzi össze-tartozásotokat. **Bugár Emese tanító néni** osztálya büszkén viseli a **kolozsvári Báthory István Líceum** címeres nyakkendőjét.

● Ez a kép is **Szatmárnémetiből** érkezett, a Református Gimnáziumból. **Mekker Melinda tanító néni** osztálya ebben a tanév-ben vajon milyen hangulatos képpé kom-ponálja bélyeggyűjteményét?

● A múzeumból a csend és a múlt kissé dohos levegője jut eszünkbe. A **gyergyó-szentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum** munkatársai élükön **Csergő Tibor igazga-tóval** tábor szerveztek, hogy élettél, zsvaj-jal töltsék meg a csendes termeket, és fel-ébresszék a gyermekekben a kutatókedvet, a múlt értékei iránti érdeklődést.

MINDEN ARANYSÁRGA ITT...

...írja az októberi tájról
Radnóti Miklós, majd így folytatja:
*csapzott sárga zászlait eldobni még nem
meri, hát lengeti a tengeri.* Ti is aranysárga
kézimunkák sokaságát küldtétok nekünk
tengeriből, azaz kukoricából
és sokféle őszi termésből.

Készül a csuhébaba, a vesszőkosár, a termés-
nyuszi **Botka Ildikó tanító néni** osztályában
a **zilahi M. Eminescu Iskolában**.

Ecsettel alapozták, ujjukkal pöttyözték,
igazi csuhéval ragasztották körül a cső
kukoricát **Fejér Ágota tanító néni** zabolai
kisdiákjai.

Hej, koszorú, koszorú...
énekelték **Tomsa Eni-
kő málnásfürdői ta-
nítványai**, miköz-
ben szabták,
festették,
ragasztották
az őszi ajtó-
vagy ablakdísz.

Dalos a kedvük a vegyes technikával készült
levélbabáknak is, amelyeket **Székely Gizella
tanító néni osztálya** tervezett a **zilahi Wesse-
lényi Kollégiumban**.

Rajz és falevél – **Bunău Irén tanító néni
árpádi osztálya** nemcsak az ős színeit,
hanem békés összhangját is megörökítette
ezeken a képzeletdús kompozíciókon.

A margittai tanítók méltán büszkék elemistáik
képzelőerejére, ügyességére. Az őszi kiállításra
annyi alkotás született, hogy egész
októberi lapszámunkat betölthetné.
Ha kitaláljátok az alapanyagokat, meg is
kóstolhatjátok a finomabbját – írta
Kovács Katalin tanító néni.

Vincze Éva tanító néni nebulói a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskolában préselt falevélből, virágsziromból szerkesztettek, ragasztottak üdvözlőkártyát.

Az ősztől lesték el a levélszínezés művészetét Willmann Rozália tanító néni harmadikosai a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskolában. Megrajzolták a levelet, majd mozaikkockákkal „festették” színesre.

Ari Katalin érsemjéni kisdiákjai izgalmas módszerrel varázsoltak őszi leveleket.

Több tálkában vizet festettek, mosószert keverték bele, szívószállal habosra fújták, és föléje tartották a fehér papírleveleket.

A szétpukkanó buborékok finom mintát rajzoltak rájuk.

Osváth Mihály, Szabó Ildikó dévai tanítványa a tavalyi szüreti bálra készített kéz-törzsű, galacsin-lombú őszi fát.

Természet és lélek harmóniáját sugározzák Kerekes Laura aranyosgyéresi diákjainak sablonnal rajzolt, majd krétával szabályos ritmus szerint színezett őszi levelei.

Irkafirka

Ősszel a falevelek gyönyörűek,
Szivárványban tündökölnek.
Elhagyják a faágakat,
Szomorúan lehullanak.

Gyerekek is szomorkodnak,
Iskolába bevonulnak.
Az emberek szorgoskodnak,
Traktorokkal dolgoztatnak.

Szüretelnek a lugasban,
Lekvárt főznek a szilvásban.
Almaszedők dudorásznak,
Örülnek az őszi tájnak.

Boros Noémi,
Óvári

Páll Katalin,
Gyergyószentmiklós

Szalontai Kata, Dész

Emberek a domboldalon,
A faluban nagy az izgalom.
A préházban gyerekek örülnek,
A dombról szüretelő
emberek jönnek.
Gyerekek örülnek a sok mustnak,
A lehulló falevelek
nagyot sóhajtanak.
Varsolczi-Fóris Evelin,
Szamosardó

Mag Otília
lővétei kisdíákjai írták:

Húvös szelek fújnak,
Csendes lett a határ.
Szüretelni indulnak
Ősz lett, itt a magány.

Egyed Barbara Piroska

Ősszel hullanak a levelek
és az emberek szüretelnek.
Ilyenkor szántanak, vetnek,
Sok-sok pityókát szednek.

György Roland

Itt van az ősz, itt van újra,
S kezdődik az iskola.
Nagyon nehéz, de nem baj.
Gyerekek játszanak
Az iskola udvarán,
Bújócskásznak, kacarásznak
Délután.
Tanulni nem akarnak,
De kell ám!

Gergely Tímea

Ősszel sok levél le hull a fáról,
A gyerekek szüretelik
a gyümölcsöket.
Megérkeztek a csőszök,
Sokat mulatunk és játszunk.
Egyed Csongor

Szeretem az őszt, mert a szelek fújnak és a levelek hullnak.
Néha azt hiszem, hogy a mennyben vagyok, mert minden
annyira csodálatos. A szőlőt is szeretem, kedvencem, mikor
a csőszök megjárják a falut, és az emberek kinyitják a kaput.

Ferencz Barbara

Márton Evelin,
Dész

Szabó Adél, Árpád

**Mátyás Erzsébet szászrégeni
osztályának rímjátékai:**

Iskolába visz az ösvény,
Ki odajár, sose fösvény.
Jegyezd jól meg te ezt, Morzsa,
Különben megszúr a rózsza!
A nyakörved nagyon ősi,
A reggel meg hűvös, őszi.
– Menjünk, s ha a lámpa piros,
Tudd meg: az átjárás tilos!
Szóljon vidáman az ének,
Csak így boldog ez az élet.

Géczi Eszter Izabella

Amikor a lámpa piros,
Az átjárón átmenni tilos.
Állok-állok, szól az ének,
Tőlem telnek el az évek.
Elindulva vár az ösvény,
Szomszédasszony
nagyon fösvény.
Ösvény mellett egy szép rózsza,
Körülötte sok a morzsa.
Ez az utca már az ősi,
És a szellő már az őszi.

Nistor Minola Andrea

A lámpa piros,
amikor az átkelés tilos.
Előttem az ösvény,
rajta jár a fösvény.
Elöl a rózsza,
hátánál a morzsa.
Szilvalekvár, őszi,
anyukám jól főzi.
Zenebona, ének,
én vidáman élek.

Portik-Dobos Anita

Tábla piros,
A járás tilos.
Szabad az ösvény,
Haragszik a fösvény.
Az időjárás őszi,
Ez a vers ősi,
De újabb az ének,
Nem telnek az évek.

Bakos Imola Adrienn

Péter, ébredj korán reggel,
hogy a nap felkelhessen.
Gyorsan mosd meg fogad,
míg a fogkefe el nem szalad.
Indulj idejében az iskolába,
mert nem vár meg az óra.
Figyelj az órán, te Péter,
hogy buta gyerek
ne maradj éppen!

**Nagy Boglárka,
Szatmárnémeti**

Iskola, iskola,
Ez a jó iskola.
Gyerek tanul benne,
Fejlődik az esze.

Gyere te is
El az iskolába,
Várunk téged
Ebbe az osztályba.

Nem fogod
Megbánni,
Nem akarsz majd
Hazamenni.
**Ábrám Erzsébet,
Marosvásárhely**

Becsengettek, becsengettek,
az iskola tárja nektek
azt a nagy tudományt,
amit évenként beszerezhettek!
Az anyukák elvonulnak,
a gyerekek bent maradnak,
de nem akarnak a nap végén
hazamenni,
hanem még többet tanulni.
Adorián Johanna, Margitta

Mosonyi Noémi, Kolozsvár

**Sárközi Eszter Zsófia,
Magyarlapád**

Sárgulnak a falevelek,
ennek örül minden gyerek.
Felöltöznek szép ruhába,
úgy indulnak iskolába.
Hazamennek, leülnek,
házimunkát végeznek.
Este van már, alvóidő,
kicsi lett a fürdőteknő.
Bárdos Tímea, Nyárádremete

Varga Csanád, Marosvásárhely

**Címlap:
Szász Hunor
Koppány,
Kolozsvár**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.
A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622
Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÖSZABÓSZÁ ÓRARENDJE

Olvass,
és küldj rajzot róla!

A didergő király – Fehér Koppány rajza, Gyergyószentmiklós

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

Csodás a víz! Ugorjatok be ti is! – biztat kolozsvári olvasónk, Bugár Anna, aki több országos versenyen úszott már szép eredménnyel.

Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!

Negyedikesek, csapatok
fel nyelvőr vitéznek! Irány a
KAV!

**MAGYAR
BOROK**

E lapszám
támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

BETHLEN GÁBOR
Alap

RMDSZ
Gyergyószentmiklós
Községi Önkormányzat

Vágjátok ki a bélyeget,
és ragasszátok nevetek mellé
az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 3 lej, 400 Ft